

iaeden

SALVEM L'EMPORDÀ

**institució altempordanesa
per a la defensa i estudi de
la natura.**

Butlletí
núm. 173
primavera
estiu
2021

Ángeles Santos Torroella (Portbou, 1911). *Un món*, fragment en blanc i negre

Butlletí núm. 173
Primavera-estiu 2021

**Editat per la Institució
Altempordanesa per a la
Defensa i Estudi de la Natura
(IAEDEN), entitat independent
sense afany de lucre i membre
de la Federació Ecologistes de
Catalunya.**

Apartat correus 245 Figueres
Tel.: 972 67 05 31
e-mail: iaeden@iaeden.cat
web: www.iaeden.cat

Junta directiva de la IAEDEN 2021
President: *Llorenç Pascua*
Vicepresidenta: *Bàrbara Schmitt*
Secretari general: *Lluís Serrano*
Tresorera: *Consol Rovira*
Vocals: *Anna Albó, Lourdes Aparicio,
Marta Ball-Ilosera, Ignasi Batet,
Lluís Benejam, Carme Bosch,
Frederic Fortunet, Marcel Gutinell,
David Ibáñez, Leonel Manso,
Marta Ortega, Damià Pastor,
Ernest Pous, Anna Maria Pujol,
Esteve Robleda, Miquel Sanchez,
Ariana Seglar, Vicenç Serradell,
Xavier Vizcaino, Mikel Zabala.*

Han col·laborat en aquest número:
*Marta Ball-Ilosera, Ignasi Batet,
Lluís Benejam, Ramon Caralt,
Raúl Domínguez, Sílvia Guitard,
Marcel Gutinell, Berto Minobis,
Mireia Monegal, Llorenç Pascua,
Montse Pascual, Mònica Pepa,
Miquel Sanchez, Joan Ventura,
Xavier Vizcaino.*

Composició de textos:
Roger Digital Press & Print, Figueres

Imprès a:
Gràfiques Canigó

Imprès en paper ecològic

IAEDEN no comparteix
necessàriament les opinions
expressades en les col·laboracions
signades pels seus autors.

© 2021, IAEDEN

S U M A R I

Portada	
Ángeles Santos Torroella (Portbou, 1911)	
Sumari	2
Editorial	3
Calendari d'activitats	6
Noticiari	10
Salvem l'Empordà	14
Custòdia Agrària	19
Reflexions d'en Ramon: Aerogeneradors	21
Butlleta d'inscripció	23

Les aportacions econòmiques a favor de la
IAEDEN-Salvem l'Empordà es poden fer a
TRIODOS, compte núm.

ES12 1491 0001 2130 0007 9133.

Els donatius i la quota de soci/sòcia es poden
desgravar de l'IRPF. Només ens heu de fer saber
el vostre DNI, i us enviem un certificat.

amb el suport de:

Ajuntament de Figueres
www.figueres.cat

Arguments

foto: Ll. P.

Ho hem sentit moltes vegades i, fins i tot, potser ho hem pensat o ho hem dit nosaltres mateixos: “No hi ha res a fer”. Aquest raonament és l’arma que tenim per quedar-nos tranquils i no entrar a analitzar, ni modificar, ni transformar, gens ni mica, les nostres actituds. És com una anestèsia, ràpida i eficaç, molt útil perquè tota l’allau d’informació que ens arriba sobre el final previsiblement dramàtic de la nostra civilització, i de les responsabilitats que hi tenim, no ens afecti ni provoqui cap mena de dubte, ansietat o patiment.

En el nostre entorn es percep que, tot buscant el benestar personal, estem dominats pel desig, per la immediatesa i, com a contrapartida, per la insatisfacció. Insatisfacció que, hàbilment utilitzada pels que saben treure benefici de tot, torna a alimentar el desig. Un cercle viciós que el pervers sistema econòmic vigent ja li va bé, i a una majoria de víctimes, potser inconscientment enlluernades, sembla que també.

Encallats en aquest escenari, ens fa por sortir de les nostres rutines i, fent-nos trampes a nosaltres mateixos, busquem fórmules per a no ser conscients de la realitat, però aquesta és tossuda i inamovible.

Tot i aquest context es fa ben notori que el vaixell que ens transporta està fent aigües. El seu casc està ple de forats i és fàcilment constatable que una gran part d’aquests estan fets de dins cap enfora, signe evident d’un sabotatge intern o de la demència generalitzada dels seus ocupants.

Tenim l'aigua a l'alçada de les orelles i encara, mentre ens anem enfonsant, n'hi ha que no es volen moure de la luxosa sala de festes de la nau on, despreocupats, pretenen continuar ballant alegrement sense aturador. Però, a la realitat irrefutable del naufragi, aquesta actitud no la pot pas fer reversible ni tan sols alterar-ne la gravetat.

I doncs, què hem de fer per afrontar aquest futur, previsiblement, tan nefast?

Penso que no podem fer res més que el que han fet, moltes vegades, generacions anteriors a la nostra quan també han viscut moments complicats: no creure que el futur sigui una qüestió inamovible, com un document intocable que ja està escrit i acceptat d'antuvi. El futur depèn, en bona part, de l'actitud (ànim, reflexió, treball, esforç...) amb què afrontem el present.

Martin Luther King va deixar escrit: "La salvació del nostre món de la catàstrofe imminent arribarà, no pas mitjançant l'avinença complaent de la majoria conformista, sinó mitjançant la negativa creadora d'una minoria inconformista".

Aquesta minoria inconformista –que no es deixa parilitzar pels dubtes, ni les certeses li fan perdre el seny– existeix i creix. No és pas lluny ni inaccessible. La podem veure fàcilment en:

- Els pobles de l'Albera i els del nostre litoral que es revoltent per la imposició de centrals eòliques, terrestres o marines, als seus municipis.
- Els que volen treballar pel bé comú des de la política, malgrat el desprestigi en què l'han enfonsat alguns dels que els han precedit.
- Les persones de diferents llocs (Rabós, Palau de Santa Eulàlia, Bàscara, Cantallops, Capmany, Peralada, Espinavessa...) que es rebel·len per la proliferació desorbitada d'ampliacions o noves construccions de granges de porcs, i pels greus problemes ambientals i sanitaris que comporten.
- Els que per sobre del benefici econòmic de les pedreres de la Garriga, de les mines de les Salines, o de les noves urbanitzacions a Llançà i a Cadaqués, prefereixen la integritat dels valors ecològics i patrimonials d'aquests espais, i l'economia respectuosa que se'n deriva.
- Els de la brigada del Salabret i els de l'Ecotribu que recullen deixalles de l'entorn natural perquè tots podem gaudir-ne, inclosos els irresponsables que els hi han abandonat.
- Els qui creuen en el valor del tren convencional i treballen per exigir-ne les millores que el facin plenament útil i aprofitable.
- La gent de Siurana, que no volen perdre la bellesa i l'harmonia del seu poble, amenaçades per l'ampliació de la carretera.

foto: Ll. P.

- Els pagesos que cuiden i conreen la terra i els seus fruits amb el profund respecte d'un ritual sagrat.
- Els amics de l'Escala que, com que toquen de peus a terra, no veuen la necessitat de tenir un aeròdrom.
- Els molts companys que, quan comparteixen els coneixements d'allò que estimen (ocells, peixos, mamífers, tortugues, insectes, plantes medicinals, bolets, hàbitats, patrimoni...), ho fan amb un entusiasme encomanadís.
- Els qui, malgrat l'esforç que suposa, prefereixen ser part d'una ciutadania lliure abans que la comoditat de ser súbdits submisos.
- Els pares i mestres que s'esforcen per llegar, a les generacions futures, un bon bagatge de valors essencials, imprescindibles per fer camí cap a la felicitat sense perdre el nord.
- Els que, conscients que així protegeixen la terra, el paisatge més proper i les persones que hi viuen, hi treballen i el cuiden, donen prioritat a consumir els productes de proximitat que ofereix.
- Els qui busquen en la senzillesa la mesura que anul·la la desmesura.

Totes aquestes persones (i moltes més), amb la seva actitud d'esperança activa, ens encoratgen i ens donen arguments per continuar treballant en l'intent de fer el futur possible que molts anhelem.

Llorenç Pascua

CALENDARI D'ACTIVITATS

Dijous 15 d'abril. Presentació del llibre *Pactes verds en temps de pandèmies. El futur es disputa ara*

La pandèmia ha accelerat l'arribada d'un nou cicle de crisi i amb això el desplegament del Pacte Verd Europeu, que coincideix amb l'arribada dels històrics fons "Next Generation EU". Analitzant aquest context, l'Observatori del Deute en la Globalització publica el llibre *Pactes verds en temps de pandèmies. El futur es disputa ara*. La presentació i el debat serà a càrrec del seu autor, l'enginyer i investigador Alfons Pérez.

Hora i lloc de trobada: 8 del vespre per videoconferència.

Aportació i inscripcions: l'activitat és gratuïta, però cal inscriure's prèviament a iaeden@iaeden.cat i així us proporcionarem l'enllaç per connectar-vos a la conferència.

Organitza: IAEDEN-Salvem l'Empordà.

Dissabte 17 d'abril. Jornada *Repensem l'Empordà. Energies renovables: perills i oportunitats*

Des de l'Institut d'Estudis Empordanesos, amb el suport de la DO de vins Empordà, Via Pirena, Empordà Turisme i la IAEDEN-Salvem l'Empordà, organitzen aquesta jornada per debatre la situació que ens trobem a la comarca, i al conjunt del país, amb la tramitació de moltíssims parcs eòlics i solars. Inscripcions i més informació: www.iee.cat

A 3/4 de 10 del matí: Obertura a càrrec d'Anna Maria Puig, Presidenta de l'Institut d'Estudis Empordanesos.

A les 10 del matí. Taula 1: *Diagnosi sobre la implantació de les energies renovables en el territori.* **Joan Arrufí**, president de la DO Terra Alta. **Carles Riba**, enginyer i president del Col·lectiu per a un Nou energètic i Social sostenible. **Sergi Saladier**, geògraf i consultor en Paisatge, Energia i Planejament territorial.

A 2/4 de 12 del migdia. Taula 2: *Impacte i viabilitat ambiental i econòmica de la transició energètica.* **Mita Castañer**, directora de la Càtedra de Geografia i Pensament Territorial UdG. **Antonio Turiel**, físic i investigador

del CSIC. **Joan Vila**, enginyer industrial i empresari. **Moderador: Santi Coll**, periodista Setmanari Empordà.

A la 1 del migdia. Conferència de cloenda: Miquel Puig, economista i membre del comitè Assessor Catalunya-Next Generation EU.

Dissabte 17 d'abril. Anellament d'ocells als Estanyols del Mas Margall

Continuem amb les sessions d'anellament científic d'ocells als Estanyols del Mas Margall fruit de la col·laboració amb l'Ajuntament d'Avinyonet de Puigventós. La idea és realitzar de forma periòdica, al llarg de l'any, aquestes sessions d'anellament als Estanyols amb l'objectiu d'obtenir dades dels ocells de la zona i, a la vegada, divulgar a la població la riquesa faunística. Les sessions aniran a càrrec de l'ornitòleg Guillem Arrufat.

Hora i lloc de trobada: a partir de les 8 del matí als Estanyols del Mas Margall (Avinyonet de Puigventós).

Aportació i inscripcions: l'activitat és gratuïta, però cal inscriure's prèviament a iaeden@iaeden.cat o al telèfon 972 670 531, places limitades.

Organitza: Grup Natura de la IAEDEN-Salvem l'Empordà amb la col·laboració de l'Ajuntament d'Avinyonet de Puigventós (places exhaurides).

Dijous 22 d'abril. Presentació del llibre *Crisis energètica global y cómo (no) la vamos a solucionar*

L'investigador del CSIC Antonio Turiel, especialista sobre l'esgotament dels recursos convencionals de combustibles fòssils, ens presentarà el seu nou llibre *Crisis energètica global y cómo (no) la vamos a solucionar*. Aquesta presentació també permetrà a l'autor, i als assistents, debatre el moment que estem vivint a la comarca en el context de la implantació de projectes d'energia eòlica i solar.

Hora i lloc de trobada: 8 del vespre per videoconferència.

Aportació i inscripcions: l'activitat és gratuïta, però cal inscriure's prèviament a iaeden@iaeden.cat i així us proporcionarem l'enllaç per connectar-vos a la conferència.

Organitza: IAEDEN-Salvem l'Empordà.

Divendres 23 d'abril. Sant Jordi: paradeta a la Rambla

Si la pandèmia ho permet, aquest any tornarem a tenir una paradeta a la Rambla de Figueres durant tot el dia de Sant Jordi. Allà podreu trobar llibres relacionats amb les temàtiques de l'entitat i, evidentment, un munt de roses!

Organitza: IAEDEN-Salvem l'Empordà.

Divendres 30 d'abril. Presentació i debat del llibre *La bossa o la vida. El 99% contra l'emergència climàtica*

El 'La bossa o la vida', editat per l'editorial Tigre de Paper, del científic Salvador Lladó planteja d'una forma clara, didàctica i amena diferents perspectives i sortides de la crisi ecològica en què estem immerses. Comptarem amb la presència de l'activista interseccional de Fridays For Future Bcn Maria Serra i del membre del grup de canvi climàtic de la IAEDEN-Salvem l'Empordà Xavier Vizcaíno. Realitzarem un debat pràctic sobre l'ansietat climàtica, l'organització que necessitem a nivell local i la participació de les joves als moviments per l'emergència climàtica.

Hora i lloc de trobada: a les 7 de la tarda a la Sala Toni Montal de la Cate de Figueres. En cas que no es pugui dur a terme de forma presencial, es realitzarà de forma telemàtica.

Organitza: Associació cultural La Figa i IAEDEN-Salvem l'Empordà

Dilluns 3 de maig. Sortida per conèixer els ocells comuns de Figueres

Sortida ornitològica per la ciutat de Figueres i rodalies per conèixer els ocells més comuns que viuen a la ciutat amb l'ornitòleg Joan Ventura. Aquesta activitat s'emmarca dins de les Fires de Figueres.

Hora i lloc: a les 8 del matí a la Cate de Figueres. La sortida tindrà una durada d'unes dues hores.

Cal portar: calçat còmode i binocles.

Aportació i inscripcions: l'activitat és gratuïta però cal inscriure's prèviament a iaeden@iaeden.cat o al telèfon 972 670 531, places limitades.

Organitza: Grup Natura de la IAEDEN-Salvem l'Empordà.

Dissabte 5 de juny. Anellament d'ocells als Estanyols del Mas Margall

Continuem amb les sessions d'anellament científic d'ocells als Estanyols del Mas Margall fruit de la col·laboració amb l'Ajuntament d'Avinyonet de Puigventós. Les sessions aniran a càrrec de l'ornitòleg Guillem Arrufat.

Hora i lloc de trobada: a partir de les 8 del matí als Estanyols del Mas Margall (Avinyonet de Puigventós).

Aportació i inscripcions: l'activitat és gratuïta, però cal inscriure's prèviament a iaeden@iaeden.cat o al telèfon 972 670 531, places limitades.

Organitza: Grup Natura de la IAEDEN-Salvem l'Empordà amb la col·laboració de l'Ajuntament d'Avinyonet de Puigventós.

Dissabte 19 i diumenge 20 de juny. Cens de llúdriga el pantà de Darnius-Boadella

Aquest cens té per objectiu conèixer la població de llúdriga que resideix al pantà de Darnius-Boadella. Es realitzaran dues prospeccions, una el dia 19 de tarda-vespre, a partir de les 6 de la tarda, i una de matinal el diumenge 20, a partir de les 6 del matí. Uns dies abans es farà una sessió en línia, per explicar el procediment i assignar llocs als voluntaris.

Cal portar: prismàtics i, si se'n té, telescopi.

Aportació i inscripcions: l'activitat és gratuïta, però cal inscriure's prèviament a iaeden@iaeden.cat o al telèfon 972 670 531.

Organitza: Grup Natura de la IAEDEN-Salvem l'Empordà.

Diumenge 20 de juny. Taller de ratafia

Per celebrar l'inici d'estiu, la Sandra Saura ens portarà a conèixer l'interessant món de la ratafia. Anirem al Mas Margall a buscar les herbes silvestres necessàries per a la seva fabricació, i després tornarem a Figueres per fer la nostra pròpia ratafia. Durant la jornada, aprendrem tot sobre virtuts i propietats medicinals de les plantes silvestres que podem trobar en el nostre entorn.

Hora i lloc de trobada: a 2/4 de 10 del matí davant la Biblioteca de Figueres.

Cal portar: un pot de vidre de boca ampla de 3 l de capacitat i 2 l d'anís dolç.

Aportació i inscripcions: 5 € per als no socis i gratuït per als socis i menors d'edat. Cal inscriure's a iaeden@iaeden.cat o al telèfon 972 670 531. Places limitades.

Organitza: Grup Natura de la IAEDEN-Salvem l'Empordà

Dissabte 10 de juliol. Jornada de recerca d'ortòpters al Parc Natural de Cap de Creus

Des del Grup de Natura de la IAEDEN, el Parc Natural de Cap de Creus, i el grup Antaxius, amb la col·laboració de l'APNAE, s'organitza una jornada per intentar localitzar les diferents espècies d'ortòpters que viuen al PNCDC, entre les quals hi ha la protegida i amenaçat a casa nostra, llagosta petadora, *Saga pedo*. Apunta't a la recerca! La trobada constarà de dues parts, una de diürna i una altra de nocturna.

Hora i lloc de trobada: 6 de la tarda i 9 del vespre a l'aparcament de cala Montjoi.

Cal portar: calçat còmode.

Aportació i inscripcions: gratuït, però és obligatori apuntar-se al 972 193 191 o a pncapcreus@gencat.cat.

Organitza: Grup Natura IAEDEN-Salvem l'Empordà, Parc Natural de Cap de Creus i Antaxius, amb la col·laboració de l'APNAE.

Tornen els campaments d'estiu del grup d'esplai de la IAEDEN

Aquest estiu, el grup d'esplai de la IAEDEN-Salvem l'Empordà recuperarà els campaments que no van poder realitzar l'any passat a causa de les restriccions per la Covid. Es realitzarà un sol torn de campaments de deu dies als Aiguamolls de l'Empordà, la primera quinzena d'agost, on s'agruparan en un sol campament totes les franges d'edat que s'havien inclòs els altres anys. Els socis de la IAEDEN tindran preferència per poder-s'hi apuntar. Us informarem puntualment per les xarxes socials de les dates previstes d'inici d'inscripcions.

Per altra banda, també es realitzarà el camp de treball del cap de Creus, que hem realitzant durant els dos últims estius. En aquest cas, són camps de treball oficials de la Generalitat de Catalunya, amb la col·laboració del Parc Natural de Cap de Creus i de la Diputació de Girona. Comptarem amb la participació de 24 joves d'arreu de Catalunya, que realitzaran un treball tècnic vinculat amb la preservació de la natura de l'entorn. Les inscripcions d'aquests campaments es gestionen des de la borsa de camps de treball de la Generalitat: (www.jovecat.gencat.cat).

foto: Nil Roig

Anellament al Mas Margall

foto: Joan Ventura

El dia 13 de febrer passat es va fer la primera de les quatre jornades d'anellament que tindran lloc al Mas Margall durant aquest any 2021. Aquestes jornades, dutes a termes per l'anellador Guillem Arrufat i que es podran realitzar gràcies a la col·laboració econòmica de l'Ajuntament d'Avinyonet de Puigventós, tenen un doble objectiu. Per una banda, tenen un objectiu d'estudi per tal de conèixer més a fons la fauna ornítica de la zona i com evoluciona al llarg de les diferents estacions de l'any. Així mateix, aquest anellament també té un objectiu més pedagògic, ja que seran jornades obertes a veïns del poble i

gent interessada per donar a conèixer i explicar què és l'anellament d'ocells, per què serveix i poder mostrar les diferents espècies d'ocells que podem trobar a la zona. A la primera jornada, es varen anellar un total de 24 ocells de 9 espècies diferents. Les espècies anellades van ser: tallarol capnegre, mosquiter comú, merla, pit-roig, mallerenga carbonera, bruel, tord, pardal de bardissa i verdum.

foto: Joan Ventura

Lludrigada a la Muga. Desembre de 2020

L'any 2020 va fer 25 anys del Projecte Llúdriga. Va ser l'inici de la recolonització d'aquesta espècie a les conques del Fluvià i de la Muga i, a partir d'aquestes, moltes conques adjacents, també de la Catalunya Nord. D'ençà aleshores, diferents espècies al·lòctones també han anat colonitzant aquests espais. És el cas del visó americà i del coipú, així com la constatació de la desaparició de bona part de la població del turó a casa nostra.

Per retre homenatge a aquesta efemèride, va sorgir la iniciativa, preparació i execució de fer un seguiment d'aquesta espècie i estenent-se a altres espècies de les conques de la Muga i el Fluvià, per aquest ordre. Durant els últims 15 dies de desembre, en un esforç d'organització important, es van assenyalar 76 punts per cobrir amb càmeres de fototrampeig, dels quals 66 van quedar cobertes. Un total de 56 càmeres han donat dades interessants sobre l'estat de la qüestió a la conca de la Muga. Molts voluntaris (sense precedents), amb les seves càmeres, hi van col·laborar.

El coipú ha estat l'animal més observat per aquestes càmeres amb un total de 179 visualitzacions, seguida per la fagina o gorjablanc amb un total de 153, la

foto: Mariona Vergonyós

guilla, amb 147, i la llúdriga amb 114 visualitzacions. Si bé és veritat que s'han d'ajustar alguns paràmetres a les càmeres, podem alertar de la presència del coipú a tota la conca, més habitual a la part mitjana i baixa, però també visible a la part alta. El mateix passa amb el visó americà. Si bé s'ha detectat a tota la conca, és a la part mitjana i baixa on ha estat més visualitzat. Afortunadament, però, també es pot constatar la presència de la llúdriga a tota la conca de la Muga.

Altres espècies que han anat sortint en major o menor grau són: la geneta o gat mesquer, el toixó, la mostela, el cabirol, la daina, el cérvol, el senglar, la llebre, la rata i el ratolí de bosc. A l'altre costat de la balança, cal dir que no s'ha observat, en cap cas, la presència del turó ni de la seva presa potencial, el conill, així com tampoc la rata d'aigua en aquestes imatges. Si bé cal afinar alguns ajustos de cara a fer-ho a altres conques, pensem que és una bona eina per fer-nos una idea del que hi ha i que aquestes dades puguin servir de base en posteriors estudis més acurats amb diferents espècies.

Aquesta Lludrigada 2020 va ser iniciativa d'en Deli Saavedra i en Toni Llobet, i hi van participar un ampli grup de naturalistes de la comarca, amb la col·laboració de diverses entitats com la IAEDEN.

foto: Èlia Cabello

Accions de pressió per les eleccions del 14 de febrer

Les eleccions catalanes del 14 de febrer d'enguany es van produir en un moment d'allau de nous projectes edílics i solars a la comarca. En aquest context, vam considerar que era el moment adequat per incidir sobre els partits que es presentaven a les eleccions. En aquest sentit vam portar a terme tres accions:

1. Vam recollir a la nostra web la part ambiental del programa electoral de cada partit amb representació parlamentària. El nostre objectiu era que cadascú pogués consultar i comparar lliurement, de manera que, quan votés, es pogués haver valorat el nivell de compromís ambiental de cada candidatura. També vam elaborar un quadre resum amb la quantitat de propostes que cada partit va incloure dins del seu programa, classificades en quinze àmbits ambientals. Amb tota aquesta informació també podem jutjar en un futur el percentatge dels compromisos que haurà complert, o no, els partits que acabin governant el nostre país.

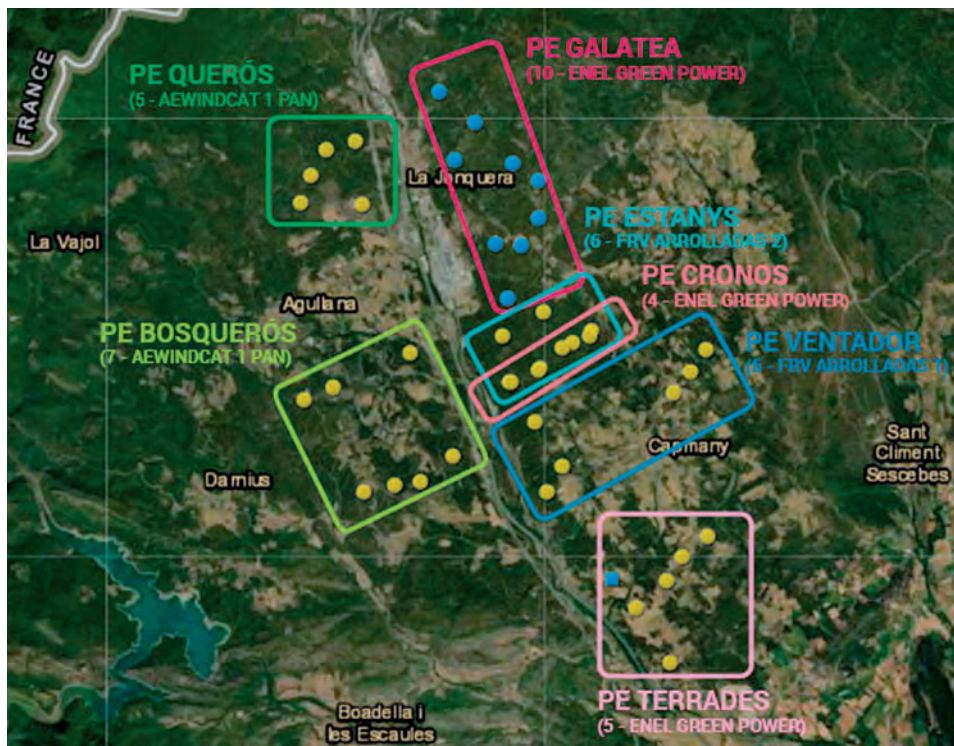

foto: Gaspar Morer

2. Les setmanes abans de les eleccions vam enviar un qüestionari amb vuit preguntes concretes a les persones que encapçalaven les llistes electorals a la demarcació de Girona. Vam realitzar aquesta acció per saber la posició concreta de les candidates sobre aspectes que considerem que són molt importants per als pròxims anys a la nostra comarca i pel país (com el Decret que empara la implantació de les centrals eòliques i solars). Així mateix, pensem que és la nostra manera de contribuir a clarificar les posicions i proporcionar informació útil a la població que ha de decidir el seu vot. Van respondre el qüestionari: Teresa Jordà (ERC), Sílvia Paneque (PSC), Rosa Lluch (ECP), Gemma Geis (Junts), Dani Cornellà (CUP). Els que no ens van respondre van ser: Juan María Castel (Cs), Jaume Dulsat (PDeCAT), Maria Àngels Olmedo (PP). A la web podreu trobar en detall aquestes respostes.
3. Vam demanar als alcaldes i alcaldesses de l'Albera el seu posicionament referent els projectes eòlics i solars que amenacen aquests municipis a peu de l'Albera i de les Salines-Bassegoda. La resposta va ser ràpida i contundent, ja que es van fer una fotografia conjunta mostrant la unitat dels ajuntaments de la zona en defensa del territori i van subscriure un manifest que és crític amb el DECRET LLEI 16/2019 i demana planificació territorial i la redacció d'un Pla Comarcal de l'Energia.

Diagnosi de la situació actual dels projectes d'energia renovable a la comarca

Les renovables es continuen imposant al territori sense cap mena de planificació prèvia i de forma caòtica, únicament responent als desitjos de les grans energètiques com Endesa (Enel Green Power), Repsol, etc. Aquestes empreses continuen aprofitant la liberalització i facilitació d'implantació de grans parcs eòlics i fotovoltaics a l'Alt Empordà. Avui dia hi ha sis propostes de parcs eòlics concentrats als municipis de la Jonquera, Cantallops, Agullana, Capmany, Darnius i Biure. D'aquests sis, quatre pertanyen a Endesa (Enel Green Power), i dos a Aewindcat 1 Pan SL, una empresa creada fa 10 mesos, filial de l'empresa extremenya Alter Enersun SA. De tots aquests, només el parc eòlic Galatea, a la Jonquera, ha estat aprovat envers la viabilitat d'emplaçament i la resta encara estan sent tramitats. S'ha d'esmentar que a l'hora de presentar aquests projectes s'ha dut a terme una pràctica il·legal reconeguda per la UE, la fragmentació. Aquesta fragmentació el que busca és dividir un projecte amb un fort impacte ambiental o que s'ha de tramitar d'una manera determinada en

petites parts que són individualment “menys impactants” o bé que permet la seva tramitació amb una legislació més laxa. En aquest sentit, tant els projectes Galatea, Cronos i Terrades (entre la Jonquera i Capmany) serien en realitat un macroprojecte de 19 molins de 200 m d’alçada amb un total de 99 MW de capacitat productiva. Cal esmentar que el Decret Llei 16/2019 permet només el tràmit de projectes de fins a 50 MW i que, en cas de ser superior, s’ha de tramitar al Ministerio de Transición Ecológica, amb uns tràmits burocràtics més lents i més exigents. Si tenim en compte aquest factor, a l’Alt Empordà tenim, avui dia, en realitat, tres projectes de parcs eòlics de 99 MW (Galatea, Cronos i Terrades), 52 MW (Querol i serra de Bosqueròs) i 10 MW (aquest últim també d’Endesa i situar molt a prop de Llançà amb dos molins de 200 m).

Pel que fa a la fotovoltaica, la situació és lleugerament diferent, tenint només sobre la taula el projecte aprovat de parc solar de l’Escala, als terrenys on es preveia el projecte d’aeròdrom desestimat. Pel que fa a la resta de projectes els trobem repartits pel territori. El més nou que trobem és el que es vol situar als

termes municipals de Navata, Cabanelles, Ordís, Vilanant, amb un total de 49 panells, tot i que desconeixem les seves característiques concretes. Aquesta situació es dona pel fet que, des de la Generalitat, han canviat els criteris d'exposició pública de tots els projectes d'energies renovables, fent encara el procés més opac del que era fins ara. Segons el criteri actual de la Ponència Ambiental d'Energies Renovables (PAER), només es comunica a les persones interessades (com entitats ecologistes com la nostra) quan a part de la sol·licitud de viabilitat d'emplaçament també es demana un abast de l'avaluació d'impacte ambiental. És a dir, només sabem les característiques dels projectes que es tramitin a la PAER quan les empreses promotores, a part de demanar si la ubicació és "adequada", demanin també l'abast de l'estudi sobre quins seran els efectes ambientals del projecte. Això el que està provocant és que s'estiguin aprovant ubicacions de parcs solars (sobretot) sense que des de la societat civil puguem conèixer les dimensions i efectes ambientals d'aquests projectes.

Per un altre costat, també en aquesta línia, **hem tingut coneixement que des de la Generalitat s'està tramitant una reforma del decret per "regular" millor la situació actual.** Dins de les coses que es preveuen a aquesta reforma, es troba l'eliminació de l'única eina que tenen actualment els municipis afectats per aquests projectes, que és la implantació d'una moratòria d'un a dos anys mentre es reforma el POUM per tal de determinar les ubicacions acceptades pel municipi. És a dir, es busca que el que hauria de ser un element clau de la transició energètica (la capacitat dels municipis per decidir com vol fer-la al seu territori) quedi eliminada envers una decisió imposada des de Barcelona. Estarem atents a com evoluciona aquesta proposta de "regulació" feta a corre-cuita i d'una manera també bastant opaca.

Cal esmentar que està sobre la taula la possibilitat de la creació d'un parc eòlic

marí a uns 24 km del golf de Roses. Aquest projecte estaria format per un total de 84 aerogeneradors de 225 m d'alçada que anirien des de Roses fins a l'Escala i que, segons els promotors, podrien suplir el 90% de la demanda energètica actual de la demarcació de Girona.

Com avantatges d'aquesta classe de projectes, trobem com a molt obvi el fet que evitem la destrucció del territori altempordanès terra endins, evitem la pèrdua de sobirania alimentària per ocupació de terres agrícoles, evitem la precarització de la pagesia, ja que no han de competir per l'arrendament de la terra entre ells i les grans empreses energètiques i també evitem l'impacte paisatgístic i sonor directe sobre el fons escènic del peu i la serra de l'Albera i Les Salines. S'ha de tenir també en compte, com aspectes negatius, que aquest projecte se situa molt a prop del Parc Natural de Cap de Creus i les seves àrees protegides (a uns 10 km en

el seu punt més pròxim a la península) i al corredor de cetacis del mediterrani. En altres projectes, des de la SeoBirdlife, ja ha advertit que les afectacions d'aquests projectes sobre la fauna marina està poc investigat i que pot ser infravalorat. També suposaria un impacte paisatgístic des de la badia de Roses i altres punts de la Costa Brava que no s'ha de menystenir, atès el pes que té el turisme en l'economia local. Un altre factor a valorar és que una forta dependència energètica de projectes d'aquestes dimensions no pot fer més que suposar un perpetuament de l'oligopoli actual i posar en perill la sobirania energètica. Per últim, també és inacceptable que es plantegin aquesta mena de macroprojectes sense que això suposi que els que es facin terra endins deixin de construir-se. No pot ser que, tenint en compte les capacitats productives comentades del projecte marí, s'estigui alhora mantenint la idea de fer els projectes que destruirien el peu de mont de l'Albera amb les implicacions socials i ambientals que suposa.

Com sempre hem defensat des de la IAEDEN, seguim demanant la derogació del decret, la instauració d'una moratòria a tots els projectes aprovats i una planificació energètica del país prioritzant primer l'autoconsum, les petites instal·lacions a terrats i sòls artificialitzats, i, en segon lloc, promovent els parcs solars i eòlics necessaris per cobrir la demanda restant en ubicacions adequades i sempre amb el consens del territori.

CUSTÒDIA AGRÀRIA

La IAEDEN inventaria els prats de dall de l'Albera amb l'objectiu de seguir cultivant biodiversitat

La IAEDEN ha realitzat la valoració de l'estat dels prats humits de l'Albera amb l'objectiu de seguir buscant eines i mecanismes per la seva conservació. Els objectius principals d'aquest projecte són:

- La localització geogràfica, delimitació i valoració de l'estat de conservació de la totalitat de prats humits de terra baixa menats en règim de dall al piemont del sector occidental de l'Albera. S'agafarà com a referència els prats inventariats per la IAEDEN l'any 2006.
- Realitzar un inventari de cadascun dels prats segons el grau de conservació i una caracterització de les actuacions a realitzar pel seu manteniment.

Aquest inventari ha estat possible gràcies a l'encàrrec de la Diputació de Girona que segueix treballant per la conservació de la biodiversitat associada a paisatges agraris.

L'àmbit d'estudi és el piemont de l'extrem sud-occidental de la serra de l'Albera i pertany administrativament als municipis altempordanesos de Cantallops, Capmany i Sant Climent Sescebes. I aquest estudi ha estat possible gràcies a l'inventari realitzat per la IAEDEN l'any 2006. Per tant, el punt de partida són 98 prats dels municipis de Cantallops, Sant Climent Sescebes i Capmany.

L'inventari consta d'una fitxa per a cada prat amb un plànol amb la seva localització, prenent com a base els ortofotomapes a escala 1:5.000 de l'Institut Cartogràfic de Catalunya (ICC) i la parcel·la i polígon cadastral. El resultat final és una catalogació d'acord amb el seu ús i estat actual.

Un cop identificat l'ús actual de les parcel·les es farà una catalogació a partir de tres paràmetres bàsics, en el context de la custòdia agrària amb l'objectiu de poder avaluar la prioritat de recuperació. Aquests criteris són: la qualitat del prat, el seu maneig agrari i la seva propietat.

El nombre total de parcel·les inventariades corresponents a l'estudi realitzat l'any 2006 en règim de dall o pastura és de 98 parcel·les que s'han agrupat territorialment segons uns subconjunts.

El resultat final de l'inventari correspon a una catalogació a partir de la possibilitat de recuperació del seu maneig mitjançant eines de custòdia agrària. Així he obtingut un quadre de resultats segons la següent catalogació: de difícil recuperació (35 prats), de recuperació viable (15 prats), de recuperació prioritària (4 prats), prats amb acord de custòdia amb la IAEDEN (33 prats) i, alhora, hi ha 11 parcel·les cadastrals que corresponen a estanys amb acord de custòdia signat (estany de la Cardonera, estany d'en Pous, prats d'en Massot i estany d'en Martí), dels quals dos d'ells tenen doble funció, segons el grau de pluviometria, com a estany i prat de dall (prat d'en Pous i estany d'en Martí).

A partir d'aquesta catalogació, la IAEDEN es compromet a continuar treballant per a conservar la biodiversitat associada a aquests prats mitjançant acords de custòdia amb els seus propietaris i el seu maneig agrari.

foto: Custòdia Agrària

REFLEXIONS D'EN RAMON

Aerogeneradors

Des de fa alguns anys, s'han estat instal·lant aerogeneradors a les comarques de Tarragona i Lleida. Actualment, el boom de sol·licituds de parcs eòlics s'ha estès per tot Catalunya i també ha arribat a l'Empordà, ja que la Ponència d'Energies Renovables de la Generalitat ha informat favorablement la col·locació de deu aerogeneradors a la Jonquera i s'albiren altres parcs eòlics. També s'ha presentat un possible projecte d'eòlica marina davant de Roses denominat Tramuntana. Per l'experiència d'altres comarques, la preocupació per a la població afectada no és només l'impacte visual, sinó també com s'ha decidit implantar els parcs eòlics sense cap participació del territori en tot el procés. Hi ha una complexa relació entre l'Estat, el sector energètic i la Generalitat per aprovar parcs eòlics sense participació territorial justificant-ho per la urgència de les recomanacions de la UE. Certament, davant de l'emergència climàtica, les presses estan justificades, ja que calen renovables per substituir els combustibles fòssils que estan escalfant el planeta, però això no és excusa per actuar amb tan poca consideració vers els habitants del territori que volen participar i decidir com i per què s'instal·len les renovables dins dels seus camps i conreus.

Les empreses de l'oligopoli espanyol com Iberdrola, Acciona, EDP, Endesa, etc., controlen el 65% dels parcs eòlics i també estan molt ben situades a la cursa per captar fons públics de la Unió Europea com els NEXT GENERATION. UE amb 72.000 milions d'euros en subvencions públiques que s'adjudicaran en molt pocs mesos (vegeu: *web:odg.cat*) a més, el Pla Nacional Integrat de Energia i Clima (PNIEC 2021-2030) preveu que per aconseguir la reducció d'emissions previstes fins al 2030 es necessita un total de 241 mil milions d'euros, és a dir, les empreses de renovables i tot el sector energètic seran grans protagonistes del sistema financer a la dècada vinent i, si s'ajunta amb una legislació permissiva, poca força té el territori i els ajuntaments queden indefensos davant dels fets consumats. Davant d'aquesta situació, moltes associacions i ajuntaments han sol·licitat una moratòria i planificació de les renovables eòliques i fotovoltaïques, ja que, com diu el "poble", des del territori

les coses es veuen diferent que des dels despatxos de Barcelona. Demanar participació, moratòria i planificació sembla utòpic però, com es deia el Maig 68, “sigueu realistes, demaneu l'impossible”.

Dues reflexions més. Primerament, cal dir que del que es tractaria no és tan sol que l'energia subministrada sigui verda, sinó passar a un nou model descentralitzat amb generació distribuïda i d'autoconsum per beneficiar a l'usuari del servei. Segon, la fotovoltaica instal·lada en zones humanitzades s'adapta millor al nou model energètic que uns parcs eòlics on els generadors s'han d'ubicar lluny dels centres de consum i demanen noves línies d'alta tensió, per tant, millor donar preferència a instal·lacions fotovoltaïques a zones humanitzades i només instal·lar parcs eòlics, si es té el consens del territori.

Pel que fa a l'eòlica marina, s'ha de dir que les previsions mundials són potenciar-les, però, aquí i ara, instal·lar aerogeneradors de 260 m d'alçada a 10 o 20 km de Roses, per instal·lar progressivament fins a 84 torres, és un projecte que no encaixa a la Costa Brava. En un projecte menys farànic podria ser interessant el seu estudi. El problema és que per a la transició des dels combustibles fòssils a les renovables falta encara molt de temps i el CO₂ augmenta cada dia escalfant el planeta. De seguir així, difícilment arribarem a temps de frenar al màxim els efectes de l'emergència climàtica. Serà inevitable entrar en la via del decreixement, però això és un altre tema i serà objecte d'una altra reflexió.

Per acabar només vull dir que, com s'ha vist, el vent és or, però s'ha de repartir entre tots i evitar que se'l quedin les multinacionals. Si no podem evitar-ho, esperem que almenys el déu Èol castigui els culpables com va fer amb la tripulació d'*Odisseu*, que es van apropiat i obrir la caixa dels vents i gairebé moren tots per a una tempesta. En aquella història, se salven, però no sabem que passarà ara...

Ramon Caralt Elias

Gaudeix de l'aigua amb nosaltres TOT L'ANY!

TARIFES PLANES SK KAYAK

- ☛ Us descobrim els millors indrets en caiac
- ☛ A partir de 40€ al mes

LLANÇÀ - SANT PERE PESCADOR

- ☛ Sortides als Parcs Naturals del Cap de Creus i als Aiguamolls de l'Empordà
- ☛ Botiga de Llançà OBERTA sempre!

www.kayakcostabrava.com reserves@skkayak.com ☎ 972 12 11 12 - 627 43 33 32

BRAU EDICIONS

www.brauedicions.com

col·lecció
MALUQUER

En reconeixement als germans Salvador, Joaquim i Josep Maluquer Nicolau, naturalistes, precursors dels estudis de camp a Catalunya i divulgadors del coneixement científic.

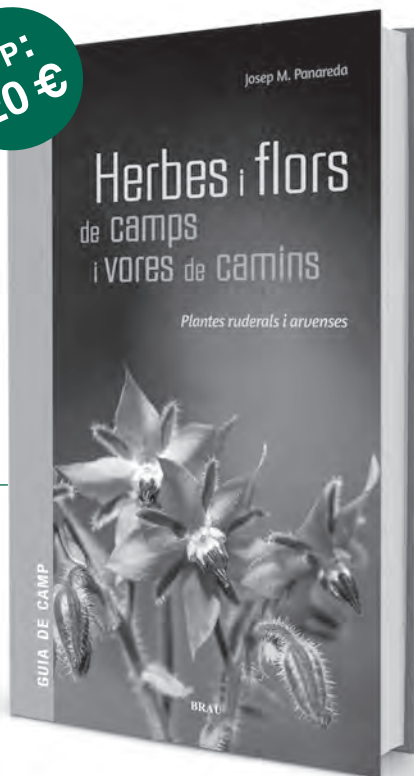
Herbes i flors de camps i VORES de camins

volum 4

Josep M. Panareda

Una guia de camp per observar i identificar les plantes que creixen espontàniament a prats i marges, amb fitxes detallades, fotografies i dibuixos.

PVP:
20 €

PVP:
20 €

PVP:
20 €

PVP:
20 €

volum 1

**Els heteròpters
de Catalunya**

volum 2

**Els arbres silvestres
de Catalunya**

volum 3

**Els nudibrànquis
del mar català**